

Paimion hyvinvointisuunnitelma 2026-2030

PAIMIO

Johdanto

Paimion hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategiaa tukeva strateginen asiakirja, jonka tarkoituksena on ohjata, suunnata ja vahvistaa kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä valtuustokauden aikana. Hyvinvointisuunnitelma perustuu hyvinvointikertomuksessa esitettyyn analyysiin kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta, keskeisistä vahvuuksista sekä tunnistetuista kehittämiskohteista.

Hyvinvointikertomuksen perusteella Paimiossa on paljon hyvinvointia tukevia tekijöitä, kuten aktiivinen yhdistys- ja harrastustoiminta, monipuoliset liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä turvallinen ja viihtyisä elinympäristö. Samanaikaisesti väestörakenteen muutokset, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, osallisuuden vahvistaminen sekä toimintakyvyn ylläpitäminen eri ikäryhmissä edellyttävät suunnitelmallisia ja poikkihallinnollisia toimenpiteitä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen kuuluu kaikille kaupungin toimialoille, ja sitä toteutetaan yhteistyössä kuntalaisten, järjestöjen, seurakunnan, hyvinvointialueen, yritysten sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen yhteiset tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja seurannan, joiden avulla edistetään kuntalaisten hyvinvointia sekä ehkäistään sitä heikentäviä tekijöitä.

Suunnitelman tavoitteet on johdettu Paimion kaupunkistrategiasta, ja ne tukevat strategian keskeisiä päämääriä. Hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa seurataan säännöllisesti osana kaupungin johtamista ja päätöksentekoa, jotta hyvinvoinnin edistäminen on vaikuttavaa, tavoitteellista ja perustuu ajantasaiseen tietoon kuntalaisten tarpeista ja hyvinvoinnin kehityksestä.

PAIMIO

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen käytännössä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa toimintaa, jolla tuetaan ihmisten mahdollisuuksia ylläpitää ja parantaa hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä (WHO).

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Nykyisin myös turvallisuuden teemat, erityisesti arkiympäristön turvallisuus, yhdistetään luontevaksi osaksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kokonaisuutta. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen kunnassa on laaja-alaista ja poikkihallinnollista toimintaa. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla toimialoilla. (Kuntaliitto)

Kunnan strategisessa suunnittelussa tulee asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

PAIMIO

Paimion hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat, suunnitelmat ja toimintamallit

- Kouluyhteisöön kiinnittämisen ja poissaoloihin puuttumisen malli. Luettavissa: Kouluyhteisöön kiinnittämisen ja poissaoloihin puuttumisen malli - Paimio
- Paimion ja Sauvon Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma vuosille 2026-2029. Luettavissa: fb848eae-ehkaisevan-paihdetyontoimintasuunnitelma-vuosille-2026-2029.pptx
- Paimion kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma 2023-2026. Luettavissa: https://www.paimio.fi/uploads/2025/04/ea507482-paimion-kaupungin-ilmasto-ja-ymparistoohjelma-2023-2026.pdf
- Paimion kaupungin ikääntyneiden ja soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma vuosille 2023-2026. Luettavissa: https://www.paimio.fi/uploads/2023/09/264e282f-9.8.paimion-kaupungin-ikaantyneiden-ja-soveltavan-liikunnan-kehittamissuunnitelma2023-2026.pdf
- Paimion kaupungin strategia 2027-2030. Luettavissa: https://www.paimio.fi/uploads/2026/06/2a22af68-paimion-strategia-2027-2030-kvalt-3.6.2026-22.pdf
- Paimion jalankulun ja pyöräilyn edistämisohjelma 2021-2026. Luettavissa: Paimion jalankulun ja pyöräilyn edistämisohjelma 2021–2026
- Paimion liikenneturvallisuussuunnitelma. Luettavissa: Paimion liikenneturvallisuussuunnitelma 2022 - Loppuraportti 5/2022
- Paimion perusopetuksen kiusaamisen puuttumisen malli. Luettavissa: PowerPoint-esitys
- Paimion varhaiskasvatussuunnitelma. Luettavissa: Paimion varhaiskasvatussuunnitelma 2022
- ProKoulu –toimintamalli. Luettavissa: ProKoulu -toimintamalli - Paimio
- Ristiriita- ja kiusaamistilanteisiin puuttumisen malli. Luettavissa: Ristiriita- ja kiusaamistilanteisiin puuttumisen malli - Paimio

PAIMIO

Paimion hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät työryhmät

Paimion hyvinvoinnin edistäminen

Strateginen ohjaus

HYTE-ohjausryhmä

Paimion ja Sauvon Ehkäisevän päihdetyön, mielenterveyden hyvinvoinnin ja väkivallan ehkäisyn yhteistyöryhmä

Kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmä

Lapset ja nuoret

Nuorisotyöryhmä

Nuorisovaltuusto

Paimion ja Sauvon nuorisolain mukainen ohjaus- ja palveluverkosto

Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Oppilaskunnat ja opiskelijakunta

Osallisuus ja vaikuttaminen

Vanhusneuvosto

Vammaisneuvosto

Seuraparlamentti

Järjestöparlamentti

PAIMIO

PAIMIO

PAIMION KAUPUNGIN STRATEGIA 2027–2030

VISIO –

AALLONHARJALLA

YHTEISET ARVOMME – PERUSTAMME TEKEMISEMME NÄIHIN

Pikkuisen Parempi Paimio

Teemme tänään työtä vielä paremman huomisen puolesta.

Palveleva Paimio

Kuuntelemme, välitämme ja olemme täällä sinua varten.

Positiivinen Paimio

Suhtaudumme tulevaan luottavaisesti ja yhdessä.

Kuvituksessa on hyödynnetty tekoälyä

Hyvinvointisuunnitelman 2026-2030 painopisteet

Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa hyödynnetään laajan hyvinvointikertomuksen tuottamaa tietoa kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita.

Suunnitelma pohjautuu Paimion kuntastrategiaan 2027–2030, jonka visiona on Aallonharjalla. Suunnitelman toteutusta ohjaavat strategian arvot Pikkuisen parempi Paimio, Palveleva Paimio ja Positiivinen Paimio.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet tukevat kuntastrategian kolmea aaltoa seuraavasti:

1. Liikettä ja hyvinvointia elämään

Tavoitteena on lisätä liikkumista, fyysistä toimintakykyä ja terveellisiä elämäntapoja sekä vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia kaikissa ikävaiheissa.

2. Osallistava Paimio

Tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten kokemusta kuulluksi tulemisesta, yhteisöön kuulumisesta ja hyvinvoinnista.

3. Viihtyisä ja turvallinen Paimio

Tavoitteena on edistää turvallista, esteetöntä ja viihtyisää elinympäristöä, ehkäistä tapaturmia ja väkivaltaa sekä vahvistaa kuntalaisten turvallisuuden tunnetta.

4. Elinvoimainen Paimio

Tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä, työ- ja toimintakykyä, osaamista sekä kuntalaisten arjen toimijuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa.

PAIMIO

Elämänkaarimalli

- Kaikkia painopisteitä tarkastellaan elämänkaarinäkökulmasta.
- Toimenpiteet ja tavoitteet kohdennetaan seuraaville väestöryhmille:

1. **Lapset, nuoret ja lapsiperheet**

(sisältäen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman)

1. **Työikäiset**
2. **Ikääntyneet**

(sisältäen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman)

Hyvinvointisuunnitelma rakentuu elämänkaarimallin mukaisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden, työikäisten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin ympärille. Painopisteet ja niihin liittyvät tavoitteet ulottuvat kaikkiin ikäryhmiin, jolloin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden läpi elämänkaaren.

Hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät myös lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Hyvinvointisuunnitelma 2026-2030 kokoaa yhteen keskeiset hyvinvointia edistävät tavoitteet, toimenpiteet ja yhteistyörakenteet koko elämänkaaren näkökulmasta.

PAIMIO

1. Liikettä ja hyvinvointia paimiolaisille

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Lasten, nuorten ja perheiden liikunnallisen elämäntavan. Harrastustoiminnan mahdollistaminen jokaiselle lapselle ja perheelle	• Vakiinnutetaan Pahama & perheliikuntaneuvonta osaksi kunnan pysyviä rakenteita. • Edistetään liikunnallista elämäntapaa toteuttamalla Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu, ja Liikkuva Opiskelu –toimintaa.	Henkilöstöresurssit Vapaa-aikapalvelut, opetus- ja kasvatushenkilöstö, koulutuslautakunta ja hyte-lautakunta	• Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien 8.- ja 9.-luokkalaisten osuus (%) • MOVE-mittaustulokset • Osallistujamäärä, laadulliset kyselyt ja palautteet • Henkilökunnan liikunnallisen elämäntavan koulutukset ja osallistujamäärä	
Liikkumiseen ja liikkumaan oppimisen kannustavat koulujen ja päiväkotien pihat ja nuorisotilat. Turvallisen liikkumisen olosuhteet	• Kehitetään Liikkumisen olosuhteita ja ylläpidetään liikuntapaikkoja • Viestitään ja tiedotetaan pihojen käyttömahdollisuudesta • Kehitetään liikkumisen olosuhteita ja ylläpidetään liikuntapaikkoja	Teknisen resurssit ja markkinointi-ja viestintä, eri toimialat	• Liikkumista edistävien piha- ja nuorisotilakohteiden määrä sekä niiden käyttöaste. Liikkumisen olosuhteiden kävijälaskurit. • Toteutettujen liikuntaolosuhteiden kehittämistoimenpiteiden lukumäärä vuosittain. • Viestintäkampanjoiden tai tiedotteiden määrä	
Terveellisten elintapojen ja päihteettömyyden edistäminen	• Edistetään terveellisiä elintapoja. • Vakiinnutetaan ehkäisevän päihdetyön toimintamallit osaksi lasten ja nuorten arkiympäristöä. • Vahvistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistävää viestintää sekä terveyskasvatusta. • Kehitetään varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen toimintamalleja sekä toteutetaan päihdekasvatusta ja Valomerkki-toimintaa.	Nykyiset resurssit, EPT-rahasto, nuoriso-, opetus- ja kasvatushenkilöstö.	• Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 8-9-luokkalaisista • Käyttäynyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran 4-5-luokkalaisista, päivittäin 8-9-luokkalaisista • Tosi humalassa vähintään kerran kk:ssa, • Kokeillut laittomia huumeita	
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin, mielenterveyden ja varhaisen tuen vahvistaminen.	• Vakiinnutetaan koulunuorisotyöntekijän toiminta osaksi koulujen arkea. • Kehitetään tuki- ja oppilastoimikunnan toimintaa • Edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia yhteistyössä hyvinvointialueen opiskeluhuollon palvelujen kanssa. • Tuetaan huoltajien kasvatustyötä.	Henkilöstöresurssit (koulut ja nuorisopalvelut)	• Toimintaan osallistuneiden oppilaiden määrä, koetut terveyshyödyt ja laadulliset kyselyt	
Laadukkaan, ravitsemussuositusten mukaisen ja kestävän ruokapalvelun tarjoaminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.	• Tarjotaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa ravitsemussuositusten mukaista, monipuolista ja terveellistä ruokaa. • Seurataan aterioiden ravitsemuksellista laatua ja ruokalistojen suositustenmukaisuutta. • Edistetään ruokakasvatusta yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. • Selvitetään mahdollisuutta hävikkiruoan jakeluun	Tekniset palvelut, palvelupäälikkö	• Varmistetaan aina, että ruokalistat täyttävät ravitsemussuositukset. • Koulu- ja päiväkotiruokailun asiakastyytyväisyyskyselyt.	

1. Liikettä ja hyvinvointia paimiolaisille
Työikäiset

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Arjen aktiivisuuden ylläpitäminen ja lisääntyminen -> työikäisen väestön työkyky lisääntyy	• Edistetään aktiivista arki- ja työmatkaliikkumista kehittämällä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä kannustamalla niiden käyttöön liikkumistapoina. • Vahvistetaan liikuntaneuvonnan asemaa osana kunnan perustoimintaa ja kohdennetaan toimintaa erityisesti terveytensä kannalta liian vähän liikkuville, työikäisille miehille sekä työttömille. • Toteutetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviä kampanjoita sekä matalan kynnyksen toimintamalleja yhteistyössä järjestöjen, oppilaitosten, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. • Toteutetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviä kampanjoita, kuten Mies kuntoon -kampanjaa, yhteistyössä järjestöjen, opiston, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.	Liikunta- ja hyte-palveluiden resurssit, opistopalvelut, tekninen toimiala Henkilöstöresurssit liikuntaneuvontaan	• Liikuntaneuvontaan osallistuneiden määrä + käyttäytymisen muutos + palvelupolun sujuvuus • Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat • Toimentulotukea pitkäaikaisesti saaneet • Terveysliikuntasuositusten mukaan liian vähän liikkuvat 20-64-vuotiaat	
Hyvien harrastusmahdollisuuksien ylläpitäminen	• Ylläpidetään ja kehitetään liikkumista tukevia olosuhteita. • Tuetaan järjestöjen hyvinvointia edistävää toimintaa avustuksin ja yhteistyöllä. • Mahdollistetaan monipuoliset harrastus-, liikunta-, kulttuuri- ja oppimismahdollisuudet. • Edistetään luontoliikuntaa ja lisätään tietoisuutta luonnon terveysvaikutuksista.	Tekninen toimi, hyte- ja liikuntapalvelut. Opiston, liikuntapalveluiden, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden resurssit ja järjestöavustukset	• Liikkumisen olosuhteiden määrä LIPAS, Osallistujamäärät, järjestöjen palvelut työikäisille	
Edistetään kuntalaisten terveellisiä elintapoja	• Hyödynnetään ja viestitään eteenpäin eri kanavissa hyvinvointialueen ja eri järjestöjen terveyskampanjoita ja resurssien mukaan osallistutaan mukaan terveyskampanjoihin.	Hyte- ja liikuntapalvelut, viestintäsuunnittelija	• Päivittäin tupakka- ja nikotiinituotteita, päihteitä käyttävien aikuisten määrä vähenee • Sairastavuusindeksi	

1. Liikettä ja hyvinvointia paimiolaisille

Ikääntyneet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Turvataan soveltavan liikunnan palvelut	• Tarjotaan monipuolisia liikuntaryhmiä eri toimintakykyisille ikääntyneille. • Vahvistetaan soveltavan liikunnan koordinointia ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. • Vahvistetaan ikääntyneiden ryhmämuotoisen liikuntaneuvonnan asemaa osana kunnan palvelukokonaisuutta.	Liikuntapalvelut ja opisto, Nykyiset resurssit	• Osallistujamäärä, ryhmien määrä, • Ikääntyneiden koettu hyvinvointi ja kotona pärjääminen. Kaatumisen ehkäisy. • Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot yli 65 –vuotiailla.	
Liikunta- ja kulttuuripaikkojen ja palveluiden esteettömyys ja saavutettavuus	• Huolehditaan liikunta- ja kulttuuripaikkojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta ja kehitetään Ikääntyneille suunnattujen lähiliikkumisympäristöjä. • Mahdollistetaan esteettömän kuntosalin palvelut. • Parannetaan palveluiden saavutettavuutta kehittämällä monikanavaista viestintää ja ilmoittautumiskäytäntöjä. • Edistetään joukkoliikenteen hyödyntämistä kunnan palveluihin osallistumisessa sekä kehitetään Vertaisfölittäjä-toimintamallia.	Tekninen toimi Liikunta- ja opistopalvelut, markkinointityöryhmä Nykyiset resurssit, yhteistyötä järjestöjen, neuvostojen ja seurakunnan kanssa.	• Liikuntapaikkojen määrä, Kävijämäärä, saatu data kävijämäärälaskureista • Liikkumisympäristöjen esteettömyystiedot • Föli-liikenteen käyttöaste	
Ikääntyneiden terveyttä, toimintakykyä ja sosiaalista hyvinvointia tukevan toiminnan vahvistuminen.	• Tuetaan urheiluseurojen, järjestöjen ja muiden yhteisöjen hyvinvointia edistävää toimintaa avustusten, tilojen ja yhteistyön keinoin. • Edistetään kulttuurihyvinvointia ja kulttuurikaveri ja kulttuurikammari –toiminnalla sekä ystäväpiiri -toiminnalla. • Koulutetaan ja koordinoidaan vapaaehtoistoimintaa.	Hyte-lautakunta, tekninen lautakunta,	• Avustusten määrä, tilojen käyttöaste • Kirjaston ja kulttuurin laadulliset ja määrälliset mittarit	
Matalan kynnyksen ohjattu toiminta	• Toteutetaan liikunta- ja kulttuuripalveluja lähipalveluina yhteistyössä kaupungin, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa.	Vapaa-aika- ja kulttuuripalvelut, vapaaehtoiset	• Palveluiden määrä ja asiakastyytyväisyys	

2. Osallistava Paimio

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Edistetään lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.	• Hyödynnetään ProKoulu-toimintamallia lasten ja nuorten osallisuuden tukemisessa. • Vakiinnutetaan koulunuorisotyö osaksi koulujen arkea. • Tuetaan nuorisovaltuuston toimintaa ja sen osallistumismahdollisuuksia päätöksentekoon. • Kehitetään lasten parlamentin toimintaa ja lasten kuulemista kunnan asioissa. • Tuetaan oppilaskuntien vaikuttamistyötä kouluissa. • Vahvistetaan tukioppilastoiminnan edellytyksiä yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukemiseksi. • Hyödynnetään Mun Paimio asukasbudjettia kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi.	Taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit	• Toimintamallien hyvinvointivaikutukset • Kouluterveyskyselyn tulokset osallisuuteen liittyen • Koulutusten määrä • Nuvan ja eri toimikuntien osallistumismäärä, asukasbudjetin ehdotukset	
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	• Tuetaan lasten ja nuorten harrastustoimintaa järjestäviä tahoja, kuten urheiluseuroja, nuorisojärjestöjä ja muita yhdistyksiä. • Edistetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua mielekkääseen harrastustoimintaan. • Vahvistetaan kunnan, seurojen ja järjestöjen välistä yhteistyötä harrastusmahdollisuuksien kehittämisessä. • Tuetaan matalan kynnyksen ja saavutettavan harrastustoiminnan järjestämistä erityisesti vähän liikkuville, yksinäisille tai muuten haavoittuvassa asemassa oleville lapsille ja nuorille. • Hyödynnetään Paimion Harrastamisen mallia (PaHaMa) ja muita toimintamalleja harrastamisen lisäämiseksi. • Edistetään esteettömyyttä, saavutettavuutta ja osallisuutta sekä ehkäistään syrjäytymistä vahvistamalla etsivää nuorisotyötä ja työpajatoimintaa.	Hyte-lautakunnan alaiset avustukset	• Harrastustoimintaa järjestävien tahojen määrä, harrastuksiin osallistuvien lasten ja nuorten määrä sekä myönnetyt avustukset/yhteistyötoimenpiteet. • Liikuntatilojen käyttöaste • Tunnen itseni usein yksinäiseksi 4-5-luokkalaisista ja 8-9-luokkalaisista • Nuorten siirtymät koulutukseen, työhön tai muihin tarkoituksenmukaisiin palveluihin, toteutuneet palvelupolut, koettu osallisuus ja elämänhallinta sekä toimintakyvyssä ja käyttäytymisessä havaitut myönteiset muutokset.	

2. Osallistava Paimio

Työikäiset

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Edistetään työikäisen väestön osallisuutta oman hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämiseen	• Hyödynnetään Mun Paimio asukasbudjetointia, kuntalaiskyselyitä, palautekanavia ja asukasraateja kuntalaisten osallisuuden vahvistamiseksi. • Vahvistetaan järjestöjen, seurojen ja kyläyhdistysten osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämisessä.	Hyte-lautakunnan resurssit, teknisen toimen resurssit	• Äänestäneiden määrä ja jätettyjen ehdotusten määrä, kuntalaiskyselyihin vastanneiden määrä, kokousten määrä ja osallistujamäärä eri tilaisuuksiin. • Kuntalaisten kokemukset siitä, että heitä kuullaan , asiakastyytyväisyys	
Ehkäistään nuorten aikuisten syrjäytymistä tukemalla osallisuutta sekä mahdollisuutta löytää mielekästä tekemistä, harrastuksia, opiskelua ja työllistämistä edistäviä polkuja	• Vahvistetaan etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan palveluita nuorten aikuisten osallisuuden, työ- ja toimintakyvyn sekä opinto- ja työelämäpolkujen tukemiseksi. • Tuetaan nuorten aikuisten työelämä-, opiskelu- ja arjenhallintataitoja sekä mahdollisuuksia osallistua harrastus-, vapaaehtois- ja järjestötoimintaan. • Vahvistetaan työllisyys-, koulutus-, hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä sujuvien opiskelu-, työllistymis- ja palvelupolkujen rakentamiseksi.	Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminnanresurssit. Työllisyys- ja kotouttamispalveluiden resurssit.	• Etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten määrä. • Työpajatoimintaan osallistuneiden määrä. • Harrastus- ja ryhmätoimintaan osallistuneiden nuorten aikuisten määrä. • Houkutinkorttilaisten määrä • Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten osuus • Osallisuuden kokemusta mittaavat kyselyt	
Edistetään työikäisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia kehittämällä matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja yhteistyössä seurakunnan, järjestöjen, yritysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.	• Kehitetään Elivoimakeskus Kairan saavutettavuutta ja tunnettavuutta matalan kynnyksen kohtaamispaikkana • Vahvistetaan kirjaston roolia yhteisöllisenä kohtaamispaikkana pidentämällä palveluaikoja ja lisäämällä kohtaavaa työtä. • Tuetaan yhteisöllistä toimintaa ja verkostoja, jotka vahvistavat työikäisten hyvinvointia ja osallisuutta.	EVK Kaira, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	• Kohtaamispaikkojen määrä • Yhteistyötahojen määrä • Järjestettyjen tapahtumien ja toimintojen määrä • Osallistujamäärät • Osallistujien kokemus yhteisöllisyydesta	

PAIMIO

2. Osallistava Paimio

Ikääntyneet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Mahdollistetaan ikääntyneille soveltuvia, saavutettavia kohtaamispaikkoja sekä vahvistetaan ikääntyneiden digi-osaamista	• Turvataan Hyvän Olon Pysäkin toiminta ikääntyneiden yhteisenä kohtaamispaikkana sekä lisätään ikääntyneille suunnattua toimintaa Elinvoimakeskus Kairassa. • Edistetään palveluliikenteen hyödyntämistä ikääntyneiden palveluihin, toimintaan ja tapahtumiin osallistumisen tukena. • Vahvistetaan ikääntyneiden digi- ja asiointiosaamista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kaupungin tilojen käyttö. Hyvän olon pysäkki ja elinvoimakairan kustannukset Hyte, tekninen toimiala, kirjasto, opisto ja järjestöt	• Kävijämäärät, asiakkailta saadut laadulliset palautteet	
Ikääntyneiden osallisuus, yhteisöllisyys, tiedon saanti ja mielen hyvinvointi vahvistuvat sekä yksinäisyys vähenee.	• Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua yhteisölliseen toimintaan sekä ylläpidetään Ystäväpiiri-toimintaa yksinäisyyden ehkäisemiseksi. • Edistetään vapaaehtois- ja vertaistoimintaa sekä vahvistetaan kulttuurikaveri- ja muuta osallisuutta tukevaa toimintaa. • Parannetaan ikääntyneiden tiedonsaantia kunnan, järjestöjen ja muiden toimijoiden palveluista hyödyntämällä monikanavaista viestintää ja infokirjeitä. • Vahvistetaan ikääntyneiden osallisuutta toteuttamalla kuulemista ja osallistamista monikanavaisesti sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä vanhusneuvoston kanssa.	Hyte- ja kulttuuripalvelut Nykyiset resurssit	• Ystäväpiiri- ja kulttuurikammariryhmien määrä ja asiakkailta saatu laadullinen hyvinvointipalaute, jaettujen infokirjeiden määrä • Vapaaehtoisten määrä sekä heille järjestettyjen tilaisuuksien määrä. • Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus 65-vuotta täyttävistä ja vastaava indikaattori 75-vuotta täyttävistä	
Ikääntyneiden osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elinympäristöönsä sekä kunnallisiin palveluihin vahvistuvat.	• Toteutetaan ikääntyneille suunnattuja kyselyitä, kuulemisia ja palautteenkeruuta monikanavaisesti. • Osallistetaan ikääntyneitä palveluiden ja toimintaympäristöjen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. • Vahvistetaan yhteistyötä vanhusneuvoston kanssa sekä edistetään ikääntyneiden osallistumista kunnan päätöksentekoon ja Mun Paimio asukasbudjetointiin.	Nykyiset resurssit, Toteutetaan toimialoittain, erityisesti hyte-lautakunta ja tekninen toimiala Vanhusneuvosto	• Kyselyiden analysointi ja toimenpiteet • Paperi- ja sähköisten vastausten määrä. • Järjestettyjen kuulemistilaisuuksien määrä.	

3. Viihtyisä ja turvallinen Paimio

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Edistetään lasten ja nuorten viihtyisää ja turvallista kasvu- ja elinympäristöä.	• Vakiinnutetaan koulunuorisotyö ja selvitetään toiminnan laajentamisen mahdollisuuksia lukioon. • Edistetään matalan kynnyksen mielenterveyttä tukevaa toimintaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. • Tuetaan tutor- ja tukioppilastoimintaa yhteisöllisyyden, turvallisuuden ja osallisuuden vahvistamiseksi. • Turvallisen tilan periaatteet otetaan käyttöön kunnan eri toiminnoissa ja kaikissa tiloissa. • Edistetään lasten ja nuorten digi- ja mediaturvallisuutta sekä vastuullista ruutuajan hallintaa.	Opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut, Henkilöstöresurssit	• Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 –vuotiaat (hyte-kerroin) • Asiakasmäärät • Kouluviihtyvyys	
Tuetaan Paimioon muuttavien lapsiperheiden viihtymistä, osallisuutta ja kiinnittymistä kuntaan.	• Laaditaan Paimioon muuttaville lapsiperheille infopaketti kunnan palveluista, harrastusmahdollisuuksista ja vapaa-ajan toiminnasta.	Viestintä- ja markkinointitiimi, kaikki toimiala Nykyiset resurssit	•Paimioon muuttaneiden lapsiperheiden määrä ja infopaketin kattavuus. •Tyytyväisyys palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien löydettävyyteen. •Kokemus osallisuudesta, kuntaan kiinnittymisestä ja viihtymisestä.	
Lasten ja nuorten turvallisuuden, hyvinvoinnin ja varhaisen tuen vahvistaminen sekä väkivallan ehkäisy.	• Vahvistetaan kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyä sekä varhaista tunnistamista ja puuttumista (esim. ProKoulu-toimintamalli ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen). • Tiivistetään kodin, koulun ja monialaisten toimijoiden yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. • Edistetään yhteisöllisyyttä ja turvallisuustaitoja (esim. kouluvaari- ja koulumummotoiminta sekä laadukas uinninopetus ja vesiturvallisuuskasvatus).	Opetuspalvelut, vapaa-aikapalvelut Nykyiset resurssit	• Koulutuksiin osallistuneiden määrä. • Järjestettyjen koulutusten määrä. • Moniammatillisten yhteistyötapaamisten määrä. • Henkilöstön kokemus osaamisen vahvistumisesta. • Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 0-17-vuotiaat vuoden aikana • Lasten uimataito	

PAIMIO

3. Viihtyisä ja turvallinen Paimio

Työikäiset

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Edistetään työikäisen väestön turvallisuuden tunnetta arjen toimintaympäristössä.	• Otetaan turvallisen tilan periaatteet käyttöön kunnan palveluissa ja tapahtumissa. • Kehitetään viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä (valaistus, viheralueet, siisteys, esteettömyys). • Vahvistetaan viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen yhteistyötä väkivallan ehkäisyssä sekä varhaisessa tunnistamisessa.	Teknisen toimialan resurssit Hyte- ja viestintäresurssit Varha, poliisin ja järjestöjen yhteistyöresurssit	• Tyytyväisyys omaan asuinympäristöön • Turvalliseksi asuinalueensa kokevien osuus • Kuntalaispalautteiden määrä turvallisuuteen liittyvissä asioissa • Kyselyt, kuten esim. Lähisuhdeväkivalta -kysely ja sen tulokset	
Edistetään työikäisen väestön mielen hyvinvointia	• Viestitään mielenterveyttä edistävistä palveluista, toimintamalleista ja tukimahdollisuuksista yhteistyössä Varhan ja järjestöjen kanssa. • Kehitetään matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja yhteisöllistä toimintaa (esim. Kaira, kirjasto, kulttuurikaveritoiminta).	Hyte:n alaiset toimijat, Järjestöjen, seurakunnan ja hyvinvointialueen yhteistyöresurssit	• Elämänlaatunsa erittäin hyväksi tai hyväksi kokeneiden osuus 20-64-vuotiaista • Kohtaamispaikkojen kävijämäärät • Kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumien osallistujamäärät • Kokemus osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä	
Tuetaan uusien kuntalaisten kiinnittymistä Paimioon	• Kehitetään uusien asukkaiden tervetuloviestintää ja infopakettia. • Lisätään tietoisuutta palveluista, harrastusmahdollisuuksista ja järjestötoiminnasta. • Hyödynnetään tapahtumia ja yhteisöllistä toimintaa uusien kuntalaisten kotoutumisen ja verkostoitumisen tukena.	Viestintä- ja hallintopalvelujen resurssit Hyte-palveluiden resurssit Järjestöjen yhteisty öresurssit	• Paimioon muuttaneiden määrä • Infopaketin saaneiden osuus uusista kuntalaisista • Tyytyväisyys palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien löydettävyyteen • Kokemus kuntaan kiinnittymisestä ja viihtymisestä	
Edistetään liikenneturvallisuutta	• Parannetaan liikenneturvallisuutta tunnistetuissa riskikohteissa käytettävissä olevien resurssien puitteissa. • Edistetään kävelyn, pyöräilyn ja esteettömän liikkumisen olosuhteita. • Hyödynnetään kuntalaispalautetta ja monialaista yhteistyötä liikenneympäristön kehittämisessä sekä turvallisen liikkumisen viestinnässä.	Teknisen toimialan resurssit Turvallisen ja kestävän liikkumisen työryhmä	• Liikenneonnettomuuksien määrä • Toteutettujen liikenneturvallisuus- ja esteettömyystoimenpiteiden määrä • Kuntalaisten kokemus liikenneturvallisuudesta • Kuntalaispalautteiden ja yhteistyötapaamisten määrä	

3. Viihtyisä ja turvallinen Paimio
Ikääntyneet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Edistetään ikääntyneen väestön turvallisuuden tunnetta arjen toimintaympäristössä.	• Jaetaan liukuesteitä yli 65-vuotiaille paimiolaisille. (hyte) • Huolehditaan katujen ylläpidosta ja turvallisesta asuinympäristöstä • Järjestetään Ikääntyneiden turvallisuusviikko(Kodin turvallisuuden edistäminen, 112-päivät) • Toteutetaan esteettömyyskartoituksia resurssien puitteissa- Turvallisen ja kestävän liikkumisen työryhmä vammais- ja vanhusneuvostot	Hyte-palvelut, tekninen toimiala, neuvostot, Nykyiset resurssit Esteettömyysraati Vanhusneuvosto yhteistyötä pelastuslaitoksen ja poliisin kanssa	• Jaettujen liukuesteiden määrä • Kaatumis- ja putoamistapaturmien vuoksi hoidettujen yli 65-vuotiaiden määrä • Kokemus turvallisuudesta	
Parannetaan ikääntyneiden palveluiden saavutettavuutta ja mahdollisuuksia käyttää palveluja tarkoituksenmukaisten liikkumisratkaisujen avulla.	• Varmistetaan, että keskeisiin asiointi-, hyvinvointi- ja vapaa-ajan palveluihin on mahdollista päästä julkisella liikenteellä. • Tiedotetaan monikanavaisesti palveluliikenteestä tiedottaminen • Hyödynnetään vapaaehtoisia ja kehitetään Vertaisfölittäjä -toimintamallia.	Vapaa-aikapalvelut, opisto, kaikki toimialat,vanhus- ja vammaisneuvostot ja järjestöt ja vapaaehtoiset	• Palvelu- ja joukkoliikenteen käyttäjämäärät • Neuvontaan ja vertaistoimintaan osallistuneiden määrä • Tyytyväisyys palvelujen saavutettavuuteen	
Ikääntyneiden elinympäristö on turvallinen, esteetön ja viihtyisä sekä tukee aktiivista ja omatoimista arkea.	• Kehitetään ulkoilu-, virkistys- ja lähiympäristöjä käytettävissä olevien resurssien puitteissa. • Huomioidaan ikääntyneiden tarpeet liikenneympäristön ja palveluympäristöjen suunnittelussa. • Kerätään ja hyödynnetään palautetta ympäristön turvallisuudesta, esteettömyydestä ja viihtyisyydestä.	Teknisen toimialan resurssit Esteettömyystyöryhmä/-raati Vanhus- ja vammaisneuvostot	• Toimenpiteiden määrä • Osallistujien/käyttäjien määrä • Kokemus tai tyytyväisyys	

PAIMIO

4. Elinvoimainen Paimio

Lapset, nuoret ja perheet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Vahvistetaan Paimion vetovoimaa tarjoamalla mahdollisuuksia tavoitteellisiin opintoihin ja harrastamiseen omassa kotikaupungissa.	• Turvataan laadukas lukiokoulutus Paimiossa. • Tuetaan taiteen perusopetuksen jatkuvuutta ja saavutettavuutta. • Kehitetään koulutus- ja harrastuspolkujen näkyvyyttä ja saavutettavuutta. • Edistetään eri toimijoiden yhteistyötä lasten ja nuorten oppimisen ja harrastamisen tukemisessa.	Opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut, Koulutuslautakunta ja HYTE-lautakunta	• Lukion opiskelijamäärä. • Taiteen perusopetuksen oppilasmäärä. • Taiteen perusopetuksen eri opintopolkujen tarjonta. • Paimiolaisista nuorista lukioon hakeutuvien osuus. • Opiskelijoiden tyytyväisyys lukiokoulutukseen. • Oppilaiden ja huoltajien tyytyväisyys taiteen perusopetukseen. • Kokemus mahdollisuuksista opiskella ja harrastaa omassa kotikaupungissa.	
Edistetään elinvoimaista Paimiota tarjoamalla laadukkaita palveluja, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja yhteisöllisiä tapahtumia lapsille, nuorille ja lapsiperheille.	• Järjestetään lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattuja tapahtumia ja tilaisuuksia. • Kehitetään tapahtumien näkyvyyttä, saavutettavuutta ja yhteistyömalleja. • Vahvistetaan järjestöjen, seurojen, yritysten ja kaupungin välistä yhteistyötä. • Hyödynnetään kaupungin laadukkaita palveluita ja olosuhteita elinvoiman vahvistamisessa. • Edistetään uimahallin, sisäliikuntahallin sekä muiden liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden käyttöä. • Vahvistetaan Paimion tunnettuutta hyvinvointia, liikuntaa ja terveyttä edistävänä Parantava Paimio -kaupunkina. • Tuodaan esiin harrastus-, opiskelu- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia osana kaupungin markkinointia.	Vapaa-aikapalvelut sekä muut HYTE-lautakunnan alaiset toimijat. Markkinointi- ja viestintätyöryhmä	• Lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattujen tapahtumien määrä. • Tapahtumien osallistujamäärät. • Järjestö- ja yritysyhteistyössä toteutettujen tapahtumien määrä. • Uimahallin kävijämäärä ja liikkumistilojen ja kokoustilojen käyttöaste • Harrastusryhmien osallistujamäärät. • Paimioon muuttaneiden lapsiperheiden määrä. • Osallistujien tyytyväisyys tapahtumiin. • Kokemus Paimiosta viihtyisänä ja perheystävällisenä kuntana. • Kuntalaisten kokemus palveluiden laadusta ja saavutettavuudesta. • Järjestöjen ja yritysten kokemus yhteistyön toimivuudesta. • Mielikuva Paimiosta liikunta- ja hyvinvointikaupunkina.	

4. Elinvoimainen Paimio

Työikäiset

Tavoitteet	Toimenpiteet ja	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Paimion elinvoima ja vetovoima vahvistuvat monipuolisten, kuntalaisia aktivoivien ja yhteisöllisyyttä lisäävien tapahtumien avulla.	• Edistetään kuntalaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja kaupungin vetovoimaa vahvistamalla toimijoiden välistä tapahtumayhteistyötä sekä resurssien yhteiskäyttöä. • Kehitetään toimijoiden välistä tapahtumayhteistyötä ja koordinointia. • Edistetään Paimion kaupungin tapahtumakalenterin käyttöä ja tunnettavuutta. • Tuetaan tapahtumien järjestämistä kaupungin, järjestöjen, seurojen ja yritysten yhteistyönä. • Lisätään tapahtumien näkyvyyttä ja saavutettavuutta yhteisellä viestinnällä.	Paimion tapahtumat ry, paimiolaiset järjestöt, kaikki Paimion kaupungin eri hallinnonalat, Visit Paimio ja EVK Kaira Paimion kaupungin tapahtumakalenteri , Resurssivarauskalenteri	• Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä • Tapahtumiin osallistuneiden henkilöiden määrä • Kaupungin kaluston, tilojen tai muiden yhteiskäyttöresurssien käyttömäärä • Tapahtumien osallistujapalautteet (esim. tyytyväisyys tai koettu yhteisöllisyys) • Resurssivarauskalenterin käyttöaste	
Yrittäjien hyvinvointi, työkyky ja jaksaminen	• Järjestetään yrittäjien yhteisiä tapahtumia ja kokoontumisia • Vahvistetaan mielenterveys- ja palautumistaitoja • Toteutetaan yrittäjien aamiaistapahtuma teemalla työhyvinvointi ja jaksaminen • Toteutetaan työantajayritysten aamiaistapahtuma teemalla työmatkaliikunta ja työpaikkaliikunta	Paimion Kehitys ja EVK Kaira, yrittäjäyhdistys ja Paimion opisto Paimion Kehitys ja EVK Kairan, Liikuntapalvelut ja Paimion opiston resurssit	• Osallistujien määrä ja yrittäjien hyvinvointikysely	
Edistetään työttömien hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä, osallisuutta sekä arjessa jaksamista.	• Järjestetään matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, joka tukee sosiaalisia kontakteja, osallisuutta ja arjen rytmiä. (yhteiset liikuntavuorot) • Kehitetään yhteistyötä työllisyyspalveluiden, järjestöjen ja kaupungin toimialojen välillä. • Tarjotaan työttömille maksuttomia tai edullisia liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia.	Työvoimapalvelut sekä muut HYTE:n alaiset toimijat ja EVK Kaira	• Työttömille suunnattujen ryhmätoimintojen määrä • Työttömyysaste • Osallistujen kokema työ- ja toimintakyky • Toimintaan osallistuneiden määrä • Myönnettyjen Houkutinkorttien määrä	

4. Elinvoimainen Paimio

Ikääntyneet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Paimio on ikäystävällinen ja elinvoimainen kunta, jossa ikääntyneillä on mahdollisuus osallistua aktiiviseen yhteisöelämään sekä hyödyntää saavutettavia palveluja.	• Ylläpidetään ja kehitetään ikääntyneille suunnattua tapahtuma- ja toimintatarjontaa. • Edistetään palveluiden saavutettavuutta ja tiedonsaantia. • Vahvistetaan kunnan, järjestöjen, yritysten seurakunnan ja hyvinvointialueen yhteistyötä. • Huomioidaan ikääntyneiden näkemykset palveluiden ja toiminnan kehittämisessä.	Kaikki toimialat, Vanhusneuvosto Nykyiset resurssit	• Tapahtumien määrä sekä laadulliset mittarit • Asiakasraadit tai kyselyt	
Paimion elinvoimaisuutta vahvistetaan ylläpitämällä ja kehittämällä ikääntyneiden hyvinvointia tukevia yhteistyöverkostoja.	• Tuetaan vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston osallistumista kunnan palveluiden, toimintaympäristöjen ja hyvinvoinnin edistämisen kehittämiseen. • Huomioidaan ikääntyneiden näkemykset palveluiden ja toimintojen suunnittelussa.	Hyte-palvelut ja muut toimialat	• Yhteistyöverkostojen tapaamisten määrä • Vanhus- ja vammaisneuvostojen aloitteiden ja lausuntojen määrä • Yhteistyöverkostoissa käynnistettyjen tai toteutettujen toimenpiteiden määrä	

PAIMIO